

**ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ
ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟΥ ΔΥΝΑΜΗ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
7 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2023
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ
ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΠΕΝΤΕ (5)**

ΟΜΑΔΑ Α΄

- A1.** Να δοθούν οι ορισμοί των ακόλουθων ιστορικών όρων:
- α.** «κλήρικ»,
  - β.** εκλεκτικοί,
  - γ.** «δικομματισμός».

Μονάδες 15

A2. Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας, δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση, τη λέξη **ΣΩΣΤΟ**, αν η πρόταση είναι σωστή ή **ΛΑΘΟΣ**, αν η πρόταση είναι λανθασμένη.

α. Το Σοσιαλιστικό Εργατικό Κόμμα Ελλάδος (ΣΕΚΕ) μετονομάστηκε σε Λαϊκό Κόμμα.

β. Στον ιδεολογικό τομέα η επικράτηση της Μεγάλης Ιδέας κατά τον 19^ο αιώνα ευνοούσε την ανάπτυξη και διάδοση ιδεολογιών με κοινωνικό και ταξικό περιεχόμενο.

γ. Το κόστος των Βαλκανικών πολέμων κλόνισε την ελληνική οικονομία.

δ. Τα μεγάλα δάνεια που ενέκριναν η Γαλλία, η Αγγλία και οι ΗΠΑ το 1917 κατά τη διάρκεια του Α΄ Παγκοσμίου πολέμου εκταμιεύθηκαν από την Ελλάδα.

ε. Η Ελλάδα κατά την περίοδο του μεσοπολέμου είχε ολοκληρώσει την αγροτική μεταρρύθμιση και είχε προωθήσει την αστικοποίησή της.

στ. Η αμερικανική εταιρεία ΟΥΛΕΝ ανέλαβε την εγκατάσταση μονάδων παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος στην πρωτεύουσα αλλά και τη δημιουργία σύγχρονου δικτύου αστικών συγκοινωνιών.

ζ. Οι σημαντικότερες επιπτώσεις των οικονομικών εξελίξεων της κρίσης κατά τη δεκαετία του 1930 βρισκόνταν στο πολιτικό πεδίο, καθώς πολλά ευρωπαϊκά κράτη εκείνη την εποχή απέκτησαν δικτατορικά ή φασιστικά καθεστώτα.

ΑΡΧΗ 2ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ

η. Με τη συνθήκη του Κιουτσούκ Καϊναρτζή (1774) μεταξύ της Ρωσίας και της Αγγλίας, τα χριστιανικά -ελληνικά- πλοία προστατεύονταν από τη ρωσική ισχύ.

θ. Η Ιονική Τράπεζα ιδρύθηκε το 1839 και ήταν η πρώτη τράπεζα του ελληνικού κράτους.

ι. Μετά την επιβολή του Διεθνούς Οικονομικού Ελέγχου, η εγγύηση των Δυνάμεων αύξησε την πιστοληπτική ικανότητα του ελληνικού κράτους.

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Β1

α. Να αναφέρετε ονομαστικά τα αντιβενιζελικά κόμματα. (μονάδες 3)

β. Ποια ήταν τα κοινά χαρακτηριστικά τους; (μονάδες 10)

Μονάδες 13

B2. Ποια ήταν τα αιτήματα της νέας γενιάς περί τα τέλη της δεκαετίας του 1850, πώς εκφράστηκαν και από ποιους;

Μονάδες 12

ΟΜΑΔΑ Β΄

Γ1. Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τα στοιχεία από τα κείμενα που ακολουθούν, να αναφερθείτε:

α) στην ίδρυση, την λειτουργία και την προσφορά της Εθνικής Τράπεζας στην οικονομία από το 1841 και μετά (μονάδες 15) και

β) στους σκοπούς ίδρυσης, την οργάνωση και την προσφορά της Τράπεζας της Ελλάδος (μονάδες 10).

Μονάδες 25

ΠΗΓΗ 1

Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος ιδρύθηκε με τον νόμο της 30^{ης} Μαρτίου 1841 που της παραχώρησε το δικαίωμα έκδοσης τραπεζογραμματίων «εις τον κομιστήν» και όρισε τον χαρακτήρα της ως εκδοτικής προεξοφλητικής και κτηματικής τράπεζας. [...] Στις πρώτες δύο δεκαετίες της λειτουργίας της, η τράπεζα ανέπτυξε κυρίως την προεξόφληση γραμματίων, τα ενεχυροδάνεια και τις πιστώσεις ανοιχτού λογαριασμού, τη βραχυπρόθεσμη δηλαδή εμπορική πίστη, ενώ από το 1859 η τράπεζα άρχισε να αναπτύσσει και την

ΑΡΧΗ 3ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ

ενυπόθηκη πίστη. Την ίδια εποχή διεύρυνε και το δίκτυο των υποκαταστημάτων της, που μέχρι τότε περιορίζονταν σε τρία (Σύρος, Πάτρα, Χαλκίδα). Η ΕΤΕ προστέθηκε σε κάθε αξιολογη ελληνική πόλη της ελληνικής επικράτειας και περιέλαβε στους πιστωτικούς καταλόγους της έναν διαρκώς αυξανόμενο αριθμό επιχειρηματιών. [...]

Μολονότι σε αυτή την πρώτη περίοδο, η ΕΤΕ δεν ανέτρεψε τις παγιωμένες πιστωτικές σχέσεις στην ελληνική ύπαιθρο είναι βέβαιο ότι μακροπρόθεσμα συνέβαλε στην πτώση των επιτοκίων στην αγορά και στην εξομάλυνση της αγοράς χρήματος. Και πάντως η ΕΤΕ υπήρξε κεντρικός και ευαίσθητος δείκτης των διαφόρων διακυμάνσεων της οικονομίας κατά τον 19^ο αιώνα.

Χρ. Αγριαντώνη,

Η ελληνική οικονομία: Η συγκρότηση του ελληνικού καπιταλισμού 1871-1909, Ιστορία Νέου Ελληνισμού 1770-2000, τόμος 5, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2003, σσ. 63-64.

ΠΗΓΗ 2

Το καταστατικό της Τράπεζας της Ελλάδος κατοχύρωνε την ανεξαρτησία της από την πολιτική εξουσία με διατάξεις που ήταν από τις πιο προωθημένες της εποχής. [...]. Η κύρια αποστολή της ήταν να εγγυάται τη μετατρεψιμότητα του νομίσματος. Για να την εκπληρώσει η τράπεζα διέθετε το αποκλειστικό προνόμιο έκδοσης τραπεζογραμμάτων και δικαιούνταν, σύμφωνα με το καταστατικό της, να ελέγχει την πίστη και τη νομισματική κυκλοφορία. Το καταστατικό της προέβλεπε ότι το εκδοτικό προνόμιο μπορούσε να ανακληθεί ανά πάσα στιγμή, αν η τράπεζα αποτύγχανε να εξασφαλίσει τη σταθερότητα της αξίας των τραπεζογραμμάτων σε χρυσό [...]. Η διοίκηση της Τράπεζας ανατίθετο στο διοικητικό συμβούλιο. Αυτό αποτελείτο από τον διοικητή, τον υποδιοικητή και εννέα μέλη. Τουλάχιστον τρία από τα μέλη του εκπροσωπούσαν τον εμπορικό και βιομηχανικό κόσμο και άλλα τρία τον αγροτικό κόσμο της χώρας. η κυβέρνηση διατηρούσε επίσης το δικαίωμα να διορίζει έναν επίτροπο στην τράπεζα. Πρώτοι διοικητής και υποδιοικητής αντίστοιχα διορίστηκαν οι Αλέξανδρος Διομήδης και Εμμανουήλ Τσουδερός αντιστοίχως, οι οποίοι κατείχαν ως τότε αυτές τις θέσεις στην Εθνική Τράπεζα [...]. Το Πρωτόκολλο της Γενεύης ρητώς προόριζε τη νέα τράπεζα να λειτουργήσει ως τραπεζίτης της κυβέρνησης. Η κυβέρνηση ανέλαβε την υποχρέωση να συγκεντρώσει στην Τράπεζα της Ελλάδος όλες τις εισπράξεις και τις πληρωμές του κράτους και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου.

Χρ. Χατζηιωσήφ (επιμ.)

Ιστορία της Ελλάδας του 20^{ου} αι., τ. Β', Μέρος 1^ο: Ο Μεσοπόλεμος, 1922-1940, εκδ. Βιβλιόραμα, Αθήνα 2002, σσ. 262-263.

Δ1. Σύμφωνα με τις ιστορικές σας γνώσεις και λαμβάνοντας στοιχεία από τα ακόλουθα παραθέματα, να παρουσιάσετε τον τρόπο οργάνωσης της εξουσίας το 1822 σύμφωνα με το «Προσωρινόν Πολίτευμα» της Επιδαύρου καθώς και τις εξελίξεις από τη Β΄ Εθνοσυνέλευση του Άστρους μέχρι το τέλος του δεύτερου εμφυλίου πολέμου.

Μονάδες 25

ΠΑΡΑΘΕΜΑ 1

Το Σύνταγμα της Επιδαύρου έθεσε τας βάσεις της οργάνωσης της νέας, εθνικής, εξουσίας ως εξής: α΄) Η «Διοικήσεις» σύγκειται εκ δύο σωμάτων, βουλευτικού και εκτελεστικού, τα δύο δε αυτά σώματα «ισοσταθμίζονται με την αμοιβαίαν συνδρομήν των εις την κατασκευήν των νόμων, διότι ούτε αι του βουλευτικού αποφάσεις έχουσι κύρος νόμου άνευ της επικυρώσεως του εκτελεστικού σώματος, ούτε τα σχέδια νόμων όσα προβάλλονται παρά του εκτελεστικού εις το βουλευτικόν έχουσι κύρος αν δεν εγκριθώσιν από το βουλευτικόν σώμα». Ιδρύθη τουτέστιν αντιπροσωπευτικόν σύστημα, συγκείμενον εκ μιας βουλής, και αφ' ετέρου πολυπρόσωπος ανωτάτη Αρχή της εκτελεστικής εξουσίας, εις τα δύο δε αυτά όργανα εν συμπράξει ανετέθη η νομοθετική εξουσία. Ειδικώτερον εις την εκτελεστικήν εξουσίαν εχορηγήθη δικαίωμα κυρώσεως των νόμων –απόλυτον veto- χωρίς ν' αναγνωρισθή εις αυτήν δικαίωμα διαλύσεως της Βουλής. β΄) Το δικαστικόν «είναι ανεξάρτητον από τας άλλας δύο δυνάμεις, του εκτελεστικού και του βουλευτικού».

A. Σβώλου, Τα Ελληνικά Συντάγματα, σ. 63.

ΠΑΡΑΘΕΜΑ 2

Η πρώτη περίοδος του εμφυλίου ξεκινά σαν σύγκρουση του στρατιωτικού κόμματος της «μαχαιοκρατίας», που αντιπροσωπεύεται κυρίως από τον Κολοκοτρώνη, με το κόμμα των πολιτικών, «των καλαμαράδων», [...] και λήγει κατά τα μέσα του 1824 με την επικράτηση των πολιτικών, κυρίως των δυνατών προκρίτων της Αχαΐας Ανδρέα Ζαΐμη και Ανδρέα Λόντου που επηρεάζουν την κυβέρνηση Λ. Κουντουριώτη.

A. Βακαλόπουλος, Νέα ελληνική ιστορία 1204-1985, εκδ. Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2005, σελ. 185- 186.

ΠΑΡΑΘΕΜΑ 3

Μετά τον Μαΐο του 1824, διάφοροι Πελοποννήσιοι ηγέτες άρχισαν να καλούν σε ανταρσία. Την ίδια στιγμή οι αντίπαλοί τους, με επικεφαλής τους

ΑΡΧΗ 5ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ

αδερφούς Κουντουριώτη και τον Ιωάννη Κωλέττη, προσπαθούσαν να εντάξουν στο στρατόπεδό τους Στερεοελλαδίτες οπλαρχηγούς με επιστολές σαν την παρακάτω (πιθανόν συντάχθηκε από τον Ι. Κωλέττη).

Οι Μοραΐτες ελύσσαξαν από τα πολλά πλούτη, τα οποία ήρπασαν από τους Τούρκους, [...] και προσπαθούν ν' αντικαταστήσουν [...] τους μπέηδες και τους αγάδες. Και σεις τρέχετε αυτού χωρίς ψωμί, χωρίς τσαρούχι, χωρίς φορέματα, με μίαν παλαιοκάπαν, καταβασανίζεσθε. Τι λοιπόν περιμένετε; Άλλην αρμωδιότεραν και ευτυχεστέραν διά σας περίστασιν δεν θέλει εύρετε ποτέ, δια να πλουτίσετε μεγάλοι και μικροί. Τώρα άνοιξαν διά σας δύο πηγαί πλούτου, οι λίρες του δανείου και τα πλούσια λάφυρα του Μωρέως.

Δ. Κόκκινος, Η Ελληνική Επανάσταση,
εκδ. Μέλισσα, Αθήνα 1959- 1960, τομ. 4, σελ. 509.

